

A NEMZETI FEGYVERZETI IGAZGATÓ FELADATAI A NATO TAGORSZÁGOKBAN

Fenyvesi Károly¹

Az elmúlt években sok szó esett arról, hogy milyenek is kellene lenni a Magyar Honvédségnek ahhoz, hogy megfeleljen a NATO elvárásoknak. Sokan sokféleképpen látják ennek megvalósíthatóságát. Talán nem tévedek, ha azt mondom, hogy ehhez mindenki ért, akár csak a magyar focihoz. Nekem az a véleményem, hogy minden átalakításhoz körültekintően kell hozzáfogni, és ehhez hozzátartozik az is, hogy megnézzük a szomszédban, hogy vajon ott hogyan is van, hogyan működik a rendszer már évek óta? Lehet, hogy talán nekünk is hasonlóan kell eljárjunk? Főleg igaz ez akkor, ha egy régóta működő szövetséges rendszerhez szeretnénk igazítani a mi szervezetünket is. A honvédség, mint szervezet, igen sokrétű, összetett és sok területet ölel fel. A címből következően ebben a cikkben csak egy bizonyos terület elemzésével, a nemzeti fegyverzeti igazgató feladatkörével kívánok foglalkozni.

A kiadványt olvasók közül mindenki előtt ismert, hogy már több mint egy éve folyik a **Magyar Honvédség és Honvédelmi Minisztérium** szervezeteinek és feladatrendszerének a felülvizsgálata. Ez alapvetően azt jelenti, hogy a feladatra kijelölt szervezetek, személyek átfogóan elemzik a Honvédelmi Minisztérium és a Magyar Honvédség minden területét. Ezt nevezhetjük úgy is, mint egy belső vizsgálat. Ahhoz viszont, hogy megfelelő következtetéseket lehessen levonni, én azt tartanám helyesnek, hogy a csupán belső vizsgálaton túl, nézzük meg más szövetséges országok hadseregeinek felépítését, működési rendjét is, amely összehasonlítási alapot biztosíthat a konklúziókhöz. Ehhez szeretnék hozzájárulni egy szűkebb területet érintően, mégpedig a **nemzeti fegyverzeti igazgató feladatait** (NATO-hoz kapcsolódó feladatkör) és az azt támogató szervezeteket illetően.

A fentiek értelmében egy nemzetközi kitekintést és elemzést kívánok elvégezni a nemzeti fegyverzeti igazgató feladatrendszerével és az öt közvetlen kiszolgáló (segítő), támogató szervezetekkel kap-

¹ Fenyvesi Károly mk. ezredes, volt HM nemzetközi fegyverzeti koordinátor.

csolatban. Ennek érdekében, az összehasonlításához szükséges részletességgel vizsgálom és elemzem egyes NATO tagországok védelmi minisztériumaiban a **nemzeti fegyverzeti igazgató helyét, szerepét, feladatait**, valamint azt a **szervezeti hátteret**, amelyik a CNAD-t (és WEAG²-t, újabban EU³-t) érintő témakörökben munkáját támogatja.

Addig, amíg a NATO transz-atlanti térséget ölel fel, a WEAG európai térségre korlátozódik. Általában jellemző (egy kivétellel, Norvégia), hogy a nemzeti fegyverzeti igazgató **mind a két szervezetben ugyanaz a személy**. Ebből, és az egymással összefüggő feladatrendszerből adódóan úgy gondolom, hogy nem lehet külön csak a NATO-ról és CNAD feladatokról beszélni, hanem együtt kell elemezni a kettőt, és a következtetéseket is ez alapján összevontan célszerű levonni.

Nem szándékom minden NATO tagország védelmi minisztériumának szervezetét elemezni. Úgy gondolom, hogy néhány ország elemzése elegendő tanulsággal szolgál az általános következtetések levonására, és a következő fejezetben tárgyalandó magyar szervezettel és gyakorlattal történő összehasonlításra.

Az országok kiválasztására nem teljesen véletlen szerűen került sor. Alapvetően európai országokat kívántam elemezni, mivel a katonai kultúrát tekintve ezek állnak hozzánk közelebb. A kiválasztás másik szempontja az is volt, hogy lehetőleg kisebb országok legyenek a vizsgált országok, olyanok, amelyekkel hazánk lehetőségei is összemérhetők. Természetesen a hitelesség érdekében a nagyobb képességgel bíró országok közül is egy-kettő elemzésre kerül. Ez alapján a következő országok elemzésével foglalkozom: **Dánia, Olaszország, Németország és Spanyolország**.

A könnyebb megértés és összehasonlítás, valamint az azokból levonható következtetések érdekében minden ország esetében az alábbi szempontok alapján elemeztem a szervezeteket:

² A WEAG-t mint nemzetközi szervezetet azért tartom szükségesnek ebben a vonatkozásban figyelembe venni, mert szervezeti felépítésében és feladatrendszerében nagyon hasonló a NATO CNAD-éhez, de természetesen más nemzetközi környezetben, és a CNAD feladatait mintegy kiegészítve támogatja Nyugat-Európai Unió és az Európai Unió (EU) védelmi célú feladatait.

³ EU – European Union – Európai Unió.

- A nemzeti fegyverzeti igazgató helye, szerepe, jogállása, feladatai a védelmi minisztérium szervezetében.
- A nemzeti fegyverzeti igazgatót közvetlenül segítő és támogató szervezeti elemek.
- A különböző CNAD és WEAG alárendeltségű bizottságokba milyen szintű szervezetektől vannak a képviselők kijelölve.

Természetesen további más szempontokat is lehetett volna választani. Én úgy gondoltam, hogy az eredeti célkitűzésekben megfogalmazottra kimerítő választ kaphatunk a fenti szempontok alapján történő elemzés során. Ezen kívül pedig, a dolgozat terjedelmi korlátjai sem teszik lehetővé egy jóval szélesebb körű elemzés tárgyalását.

1. A nemzeti fegyverzeti igazgató helye, szerepe, jogállása

Kiindulásként megállapítható, hogy a nemzeti fegyverzeti igazgató a védelmi minisztériumok legfelsőbb vezetői körébe tartozik, fontos szerepe van a nemzeti haderő fejlesztési elgondolások és a nemzetközi fegyverzeti együttműködés kialakításában és megvalósításában, államtitkár, illetve helyettes államtitkár besorolású legfelsőbb szintű szakmai vezető.

Mivel a vizsgálat alá vont országok több évtizede NATO (WEAG) tagok, kialakult egy egységesnek és általánosnak mondható, a nemzeti fegyverzeti igazgatói felelősségi körébe tartozó feladatrendszer, amelyik minden országban azonos, és ez a következő.

1.1. A nemzeti fegyverzeti igazgató általános feladatai:

- A NATO CNAD és WEAG alárendeltségébe tartozó tevékenységek nemzeti kereteken belüli érvényesítése és végrehajtásának irányítása.
- Nemzeti képviselet ellátása a CNAD és WEAG értekezleteken.
- Jog és hatáskörének megfelelően mandátum kiadása a képviseletet ellátó személyek részére.

- Jog és hatáskörét meghaladó kérdésekben előterjesztés készítése az illetékességi körben eljáró szervezetek vezetői részére.
- A szakterületéhez tartozó témakörökben a védelmi miniszteri ülések anyagainak előkészítése.
- A CNAD és WEAG (egyres országok esetében az EU) szervezetében nemzeti képvisellet ellátó személyek kijelölése, felkészítésük és tevékenységük koordinálása.
- A tárca védelmi célú haditechnikai beszerzéseinek előkészítése és végrehajtása.
- A védelmi célú nemzeti és nemzetközi kutatási-fejlesztési programok összeállítás, a végrehajtás szervezése, a feltételek biztosítása.
- A két-, illetve többoldalú fegyverzeti együttműködés megvalósítása.
- A különböző programfejlesztések lebonyolítása.
- A védelmi tervezési dokumentumok technikai vonatkozású részeit kidolgozása.
- Az anyagi és technikai vonatkozású szabványosítási tevékenységek irányítása, és az elfogadott szabványok szervezetben belüli érvényre juttatása.

Az itt felsorolt feladatok és felelősségi területek természetesen igazak a magyar nemzeti fegyverzeti igazgatóra is. Ezekben a feladatokon kívül az egyes országokban, a nemzeti sajátosságoknak és hagyományoknak megfelelően előfordulnak más feladatok is. Ezekkel majd az adott ország részletes elemzésekor foglalkozom.

1.2 A vizsgált országok részletes elemzése

1.2.1 Dánia

Az *1. ábrán* látható **Dán Védelmi Minisztérium** szervezetében a **nemzeti fegyverzeti igazgató** a vastag vonallal keretezett **1. Igazgatóság** vezetője, jogállása: helyettes államtitkár. Alárendeltségében három főosztály működik. Az 1. és 9. Főosztály a védelmi tervezési, valamint az irányelvek kérdésekkel foglalkozik. *(Mivel a témához közvetlenül nem kapcsolódnak, ezért ezzel a területtel nem foglalkozom részletesebben).*

A 4. Főosztály létszáma 15 fő (civil és katona vegyesen), rendeltetése a **CNAD** és **WEAG** vonatkozású feladatok tervezése, szervezése, koordinálása. A főosztály vezetője egyben a nemzeti fegyverzeti igazgató helyettese. A főosztályra beosztott személyek (koordinátorok) egyenként egy-két - a **CNAD** és **WEAG** hatáskörébe tartozó - főbb terület koordinálásáért felelősek. A koordinátorok egyben a képviselők a **CNAD** főbizottságaiban és a **WEAG PANEL**-jeiben, kivéve a **NAFAG**⁴, **NNAG**⁵, **NAAG**⁶ és **WEAG PANEL-I**⁷ főcsoportot, ahova képviselők a haderőnemektől vannak kijelölve. A főosztály készíti elő a nemzeti fegyverzeti igazgatói és a miniszteri értekezletek vonatkozó anyagait, irányítja a különböző 2-es és 3-as szintű bizottságokba, munkacsoportokba kijelölt nemzeti képviselők tevékenységét a koordinátorokon keresztül. Ezek a képviselők a szakirányú felkészültségüknek és beosztásuknak megfelelően a haderőnemektől kerülnek kijelölésre. A **NIAG**⁸ képviselője a **Hadiipari Szövetség** által delegált személy.

⁴ NAFAG – NATO Airforce Armaments Group – NATO Légierő Fegyverzeti Csoport.

⁵ NNAG – NATO Naval Armaments Group – NATO Haditengerészeti Fegyverzeti Csoport.

⁶ NAAG – NATO Army Armaments Group – NATO Szárazföldi Fegyverzeti Csoport.

⁷ PANEL I – Hadfelszerelési munkacsoport.

⁸ NIAG – NATO Industrial Advisory Group – NATO Ipari Tanácsadó Csoport.

A CNAD és WEAG fegyverzeti igazgatói értekezleteken állandó résztvevő a nemzeti fegyverzeti igazgató, a helyettese, a NADREP és a főkoordinátor. Ezen kívül szintén tagja lehet a nemzeti delegációnak az adott időszakban kiemelt fontossággal bíró terület (főbizottság) képviselője. A dán védelmi minisztérium a CNAD alárendeltségében működő bizottságok közül, mintegy 75 különböző szintű bizottság munkájában vesz részt. A CNAD alárendeltségébe tartozó bizottságok a **2. ábrán** láthatóak. *(Az itt leírtakat a dán NADREP-el történt személyes konzultáció és a dán nemzeti fegyverzeti igazgató helyettese által írásban átadott anyagok alapján állítottam össze.)*

1.2.2. Spanyolország

A Spanyol Védelmi Minisztérium szervezetében a nemzeti fegyverzeti igazgató a védelmi államtitkárnak van közvetlenül alárendelve (**3. és 4. ábrák**), így magyar értelmezésben helyettes államtitkári szintnek megfelelő besorolású beosztás. **Megnevezése: Fegyverzeti és anyagi főigazgató** (General Director of Armaments and Material), és a három főigazgatóság közül irányítja és vezeti a **Fegyverzeti és Anyagi Főigazgatóságot**, egyben ellátja a spanyol nemzeti fegyverzeti igazgató feladatkörét is. A főigazgatóság alárendeltségében **4 igazgatóság** és a közvetlen szervezetek működnek, mint ahogy a **4. ábrán** ez látható. Az igazgatóságok a megnevezésüknek megfelelő szakterületeken irányítják az illetékes szervezeteket. Ezek közül a **Nemzetközi Kapcsolatok Igazgatóságát** emelném ki, mivel a releváns kérdésben, vagyis a CNAD és WEAG irányában végzendő koordinációt és a fő bizottságokban (**1-es szintű bizottság**) való képviselést, mint a NAFAG, NNAG, NAAG és PANEL-III⁹ ez a szervezet látja el. Az egyéb főbizottságok, programcsoportok képviselői pedig a szakirányultságnak megfelelő igazgatóság alárendeltségéből kerülnek kijelölésre. Vagyis összességében megállapítható, hogy a főbizottságok képviselői a nemzeti fegyverzeti igazgatónak közvetlenül alárendelt igazgatóságok állományába vannak beosztva. Ugyanakkor, a képviselők a **2-es és 3-as** szintű bizottságokba, munkacsoportokba a szakterületnek megfelelően a haderőnemek, illetve a technológiai központok mérnöki állományából kerülnek kijelölésre.

⁹ PANEL III – Gazdasági és beszerzési eljárási ügyek.

A NIAG-ban a képviselőket a **Spanyol Hadiipari Szövetség** elnöke, mint választott és a nemzeti fegyverzeti igazgató által is támogatott, képviselő látja el. A viszonylag fejlett hadiiparnak, valamint a védelmi és ipari minisztérium kölcsönös érdekeinek köszönhetően kialakult és állandósult egy rendszeres kapcsolat a nemzeti fegyverzeti igazgató és a Hadiipari Szövetség között. Ebből adódóan az egyes bizottságokba, amelyek bizonyos szakmérnöki ismereteket igényelnek, a képviselőket a hadiipari vállalatok képviselői adják. A felhasználói logisztikai oldalon, vagyis a **NAMSO**-nál lévő képviselőket a vezérkar-nak alárendelt logisztikai szervezetek biztosítják, és a vezérkari főnök felel ezért a területért.

A Spanyol Védelmi Minisztérium a **CNAD** alárendeltségében működő bizottságok közül közel **150 bizottságnak** a munkájában vesz részt. Több bizottság elnöki tisztét is Spanyolország delegálja tölteni. A **WEAG** égisze alatt működő bizottságokban gyakorlatilag minden részt vesznek, és szintén több bizottság elnöki tisztét is betöltik.

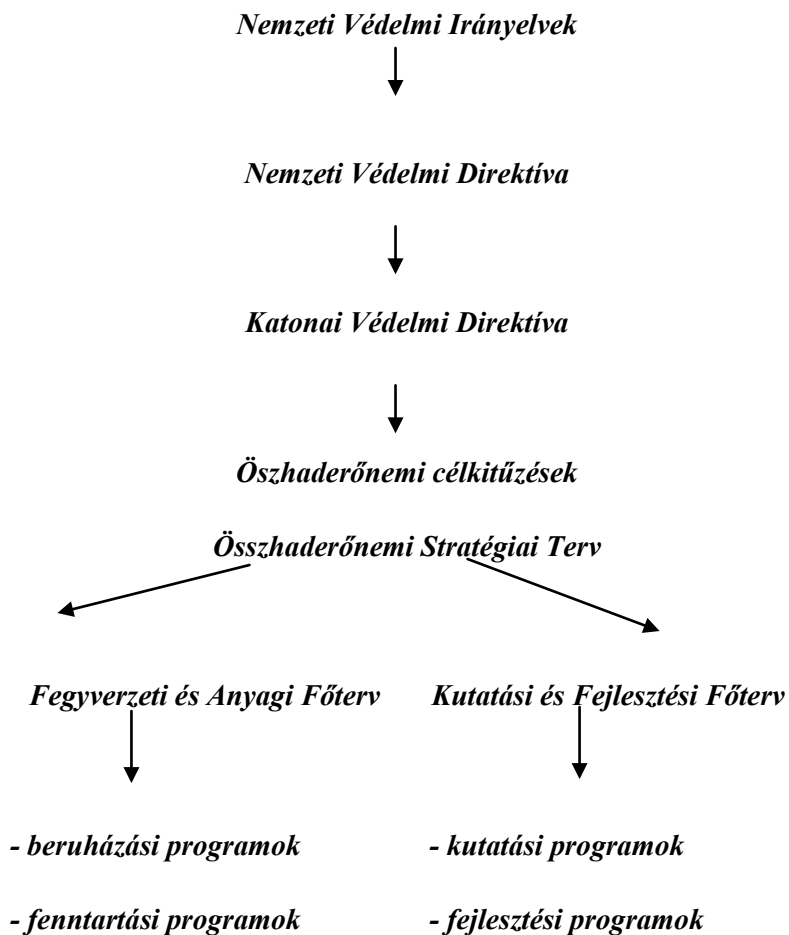
A spanyol nemzeti fegyverzeti igazgató tevékenységét meghatározó tényezők.

A teljes védelmi feladatrendszer az aktuális stratégiai forgatókönyv alapján a **Nemzeti (civil és katonai együtt) Védelmi Irányelvekre** épül. Ennek alapján kerül kidolgozásra a **Nemzeti Védelmi Direktíva**, amely meghatározza a fő kormányzati célkitűzéseket, a nemzeti védelmi képességeket illetően. Ugyanez a dokumentum szolgál alapul a **Katonai Védelmi Irányelvek** kidolgozásához. A Nemzeti Védelmi Direktívából kerül lebontásra a **Katonai Védelmi Direktíva**, amely Spanyolország katonai védelem koncepciójának elveit, valamint ennek végrehajtásához szükséges katonai erők összetételét határozza meg. Ez alapján kerül kidolgozásra az **Összhaderőnemi Stratégiai Terv**.

A szakterületeknek megfelelően ez alapján készülnek a különböző, úgynevezett „**Master Plan**”-k, vagyis magyarul fő-, vagy alaptervek.

A nemzeti fegyverzeti igazgató területét érintően ez **két tervet jelent**: a **Fegyverzeti és Anyagi Főterv**, valamint a **Kutatási és Fejlesztési Főterv**, amelyek további programtervekre bonthatók. Úgy mint beruházási programok, fenntartási programok, kutatási programok,

fejlesztési programok, stb. A jobb áttekinthetőség érdekében az előzőekben leírtak *az alábbiak szerint ábrázolhatók:*

A Fegyverzeti és Anyagi Főterv alapidokumentumként szolgál a nemzeti fegyveres erők ellátása, működtetése és fenntartása érdekében. Ez tartalmazza az úgynevezett fegyverzeti és anyagi irányelveket, és egyben útmutatóul szolgál a haderőnemi logisztikai szervezetek feladataira vonatkozóan. Ez a főterv tartalmazza az összes információt (követelményeket, elvárásokat, feladatokat) a gazdasági, ipari és technikai, technológiai kérdéseket illetően, amelyek szükségesek a vezérkar, a haderőnemek és a különböző parancsnokságok szolgálati ágai részére a feladataik végrehajtásához. **Ebben kerülnek megfogalmazásra a védelmi iparral szemben támasztott követelmények, előrevetítve a várható igényeket is.** Szintén ez a főterv rögzíti azt, hogy a tervezett és realizált beszerzések, milyen fokon növelik a fegyveres erők harci képességeit.

A Kutatási és Fejlesztési Főtervben meghatározottak alapján kerülnek kutatásra és kifejlesztésre, majd biztosításra a fegyveres erők részére a kor lehetséges legmagasabb technikai színvonalú eszközei, rendszerei, amelyek növelik a katonai szervezetek képességeit. Ez a folyamat szoros együttműködést irányoz elő a védelmi képességek, a **Katonai Kutató Központok** és a multinacionális kapcsolatokkal rendelkező védelmi ipar között. **Ez a főterv tartalmazza továbbá a technológiai irányelveket és feladatokat, amelyek az alábbiak:**

- Az Összhaderőnemi Stratégiai Tervből származtatott technikai követelmények.
- A Nemzeti Kutatási és Fejlesztési Tervből a katonai vonatkozású feladatok.
- Az európai és nemzetközi vonású kritikus technológiák területén való együttműködési feladatok.
- A védelmi ipari szektor területén történő nemzetközi együttműködés irányai.

A nemzeti fegyverzeti igazgató felelősségi körébe tartozó tevékenységek és feladatok alapvetően a közép (5-6 éves) és a hosszú távú (15 éves) nemzeti stratégiai védelmi tervekre épülnek, és abból fakadnak. A fegyverzeti igazgatót közvetlen alárendeltségében (igazgatóságok) összesen 304 fő támogatja. **(A spanyol fejezetre vonatkozó infor-**

mációkat a spanyol NADREP-el történt személyes konzultáció és az általa átadott írásos anyagok alapján állítottam össze).

1.2.3 Olaszország

Olaszországban a védelmi szervezet, vagyis a **Védelmi Minisztérium** az úgynevezett „**Csúcs Menedzsment Törvény – Top Management Law**” alapján van szervezve. A védelmi miniszter közvetlen alárendeltségében két államtitkár szintű beosztás van. Egyik az **Egyesített Vezérkari Főnök** (Defence Chief of Staff), aki az úgynevezett hadműveleti terület kérdésköreiért felel. A másik a **Főtitkár/Nemzeti Fegyverzeti Igazgató** (Secretary General/National Armaments Director), aki a technikai és adminisztratív területért felelős (5.ábra). **Ebben a fejezetben részletesebben csak ez utóbbi feladataival foglalkozom.**

A nemzeti fegyverzeti igazgató egyben, mint főtitkár, felelős a minisztérium közigazgatási és adminisztrációs feladataiért. Másfelől, mint nemzeti fegyverzeti igazgató, felelős a kutatásért, fejlesztésért és a fegyverzeti¹⁰ vonatkozású beszerzésekért.

A vezérkari főnök és a nemzeti fegyverzeti igazgató is közvetlenül a miniszternek jelent a felelősségi körökbe tartozó kérdésekben. Ugyanakkor a nemzeti fegyverzeti igazgató közvetlenül jelent a vezérkari főnöknek is a felelősségi körébe tartozó, de a hadműveleti kérdéseket befolyásoló témakörökben. A vezérkari főnök pedig közvetlenül fordul a nemzeti fegyverzeti igazgatóhoz az őt érintő témakörökben. Ez utóbbi vonatkozásában a nemzeti fegyverzeti igazgató fő feladata, a vezérkari főnök által jóváhagyott programok és alkalmazási tervek megvalósíthatóságának segítése, realizálása, biztosítása.

A nemzeti fegyverzeti igazgató tagja az Olasz Fegyveres Erők Legfelsőbb Tanácsának, a vezérkari bizottságnak, és **elnöke** a fegyverzeti és beszerzési kérdésekben illetékes **Tanácsadó Bizottságnak**. Továbbá **elnöke** a **Védelmi Minisztérium Adminisztrációs Tanácsának**, és **alelnöke** az olasz **Védelmiipari Bizottságnak** (amelynek elnöke a védelmi miniszter). Eddig ezt a pozíciót hivatásos katona töltötte be, a nemrég elfogadott törvény szerint ezután civil személy is betöltheti, ha rendelkezik ilyen irányú felkészültséggel és jártassággal.

¹⁰ Fegyverzet alatt tágabb értelemben hadfelszerelést kell érteni.

A nemzeti fegyverzeti igazgató munkájában a titkárság és ezen belül két helyettese segíti. A helyettesi beosztások szintje: altábornagy. ***Az egyik helyettes*** alapvetően a főtitkári funkciókból eredő feladatokért felel (általában civil személy), amely a titkárságon belül ***a következő két területre koncentrálódik:***

- személyügy,
- a tevékenységek koordinációja és ellenőrzés.

A másik helyettes (hivatásos katona) a következő négy fő területért felelős:

- fegyverzeti irányelvek,
- kutatási-fejlesztési programok,
- technológiai kutatások,
- informatikai technológia.

A nemzeti fegyverzeti igazgató közvetlen alárendeltségébe **10 igazgatóság** tartozik¹¹ (6. ábra), amely funkcióját tekintve három főbb területre osztható:

- ***Személyügyi terület:***
 - Katonai Igazgatóság,
 - Civil Igazgatóság,
 - Szerződések Igazgatóság.
- ***Fegyverzeti terület:***
 - Szárazföldi Fegyverzeti Rendszerek Igazgatósága*¹²,
 - Haditengerészeti Fegyverzeti Rendszerek Igazgatósága*,
 - Légvédelmi Fegyverzeti Rendszerek Igazgatósága*,

¹¹ A 10 igazgatóság alárendeltségében összesen mintegy 5000 ember dolgozik.

¹² * - Alapvetően beszerzéssel, szerződéskötéssel foglalkozó igazgatóságok.

-Telekommunikációs Rendszerek Igazgatósága*.

• ***Szolgáltatási szektor:***

- Általános Szolgálat Igazgatósága*,
- Egészségügyi Szolgálat Igazgatósága,
- Műszaki Szolgálat Igazgatósága.

Az igazgatóságok felelősségi területe a megnevezésükből értelemszerűen következik. Ez alapján három igazgatóság foglalkozik a feladatok végrehajtásához szakmailag szükséges felkészültségű személyi állomány biztosításával, alkalmazásával. ***A *-al jelzett öt Igazgatóság foglalkozik,*** a szakirányultságuknak megfelelően (szárazföldi, haditengerészeti, légi, híradás és informatika, egészségügyi), a hadianyagok, szakanyagok beszerzéséért, a szükséges tanulmányok kidolgozásáért, a haditechnikai kutatás-fejlesztésért, a védelemhez szükséges hadiipari gyártás koordinálásáért és a logisztikai támogatás anyagi-technikai biztosítottságáért, a törvényeknek megfelelő szerződéskötések végrehajtásáért, a rendelkezésre álló költségvetési keretek felhasználásáért.

A **Katonai Egészségügyi Igazgatóság** felelős a haderőneme egészségügyi szolgálatainak felügyeletéért, a katonai egészségügy korszerűsítéséért, a szükséges fejlesztésekért, a gyógyászati eszközök és gyógyszerek beszerzéséért, a haderőnemek egészségügyi szolgálatainak felügyeletéért. A **Műszaki Igazgatóság** felelős a csapatok műszaki szükségleteinek biztosításáért, a műszaki létesítmények hatósági engedélyeinek kiadásáért, a szükséges tesztek és bevizsgálások elvégzéséért, a NATO és nemzeti infrastrukturális szabványok harmonizációjáért.

Külön említést érdemel az Általános Igazgatóság-on belül az a funkció, amely alapján az elhelyezési szolgálat a haderőnemek logisztikai szervezeteivel összehangolva, felelős a személyi állomány felszereléseinek biztosításáért (ruházat, személyi felszerelések, személyi higiéné, munkavédelem, balesetvédelem, stb.), valamint a béke és tábori elhelyezési anyagok biztosításáért (sátor, barakk, bútorzat, világítás, tisztálkodás, stb.).

1.2.4 Németország

A német védelmi szervezet, vagyis a Bundeswehr szervezetében a nemzeti fegyverzeti igazgatói pozíció, helyettes államtitkár szintű, önálló beosztás. Az új Fegyverzeti Tanács (7. ábra) (Armaments Council 2001-től) felügyeli és koordinálja az összes fegyverzeti témával kapcsolatos igényeket és követelményeket, elkerülendő a párhuzamosságokat, illetve fórumot adva minden releváns kérdésnek a hatékonyság növelése érdekében.

A Fegyverzeti Tanács elnöke az **Egyesített vezérkari főnök**, és amelynek a nemzeti fegyverzeti igazgatón kívül **tagjai még az alábbi szervezetek vezetői (adott esetben képviselői):** Miniszteri Titkárság, Ellenőrzési Főnökség, Információs Technológia Igazgatóság, Védelmi Adminisztráció, Költségvetési Főnökség, Egyesített Támogató Parancsnokság, Egészségügyi Főnökség, Légierő Vezérkar, Szárazföldi Vezérkar, Haditengerészeti Vezérkar. A nemzeti fegyverzeti igazgató a Fegyverzeti Tanács döntése és útmutatása alapján végzi munkáját. ***A Fegyverzeti Tanácsot a Parlament költségvetési és védelmi bizottsága felügyeli.***

A nemzeti fegyverzeti igazgató felelős a Bundeswehren belül a fegyverzeti irányelvek kidolgozásáért és érvényesítésért, valamint a fegyverzeti tervezési folyamatok végrehajtásáért. A nemzeti fegyverzeti igazgató a CNAD-t és a WEAG-t érintő kérdésekben kvázi önállósággal rendelkezik, de koordinációs és egyeztetési kötelezettségei vannak a védelmi minisztériumon belül és a külügyminisztérium érintett szervezeteivel. A nemzeti fegyverzeti igazgató és törzse teljesen független a haderőnemektől, szolgálati ágaktól. Ez annak érdekében történik, hogy a beszerzések függetlenek legyenek a különböző belső szervezetektől és kizárólag csak politikai (civil) kontrol alatt működjenek.

A nemzeti fegyverzeti igazgató közvetlen alárendeltségében hét osztály működik, összesen mintegy 300 fővel (katona és civil vegyesen):

- 1. Osztály: Fegyverzeti Tervezési és Általános Központi Feladatok,
- 2. Osztály: Gazdasági és Jogi Ügyek,

- 3. Osztály: Nemzetközi Kapcsolatok,
- 4. Osztály: Kutatás-Fejlesztés és Védelmi Technológia,
- 5. Osztály: Technikai Eszközök és Felszerelések - Szárazföldi Csapatok,
- 6. Osztály: Technikai Eszközök és Felszerelések – Légierő,
- 7. Osztály: Technikai Eszközök és Felszerelések – Haditengerészet.

A nemzeti fegyverzeti igazgató felelősségi körébe tartozó NATO és WEAG irányú általános kérdésekkel a **3. Nemzetközi Kapcsolatok Osztálya**, a szakirányultsági kérdésekkel pedig a **4.–7. Osztályok** foglalkoznak rendeltetésüknek megfelelően.

Lényeges kérdésnek tartom, hogy alapvetően ezen osztályok állományából vannak kijelölve a **CNAD** és **WEAG** a kiemelt területeinek, valamint a főbizottságok, PANEL-ek képviselői, *többek között így például a képviselők*: a **Hadszíntéri Rakétavédelmi Tervezőcsoportba (TMD PG¹³)**, a **Szövetségi Szárazföldi Megfigyelő és Felderítő Irányító Bizottságba (AGS SC¹⁴)**, a **Kutatás és Technológia Szervezetébe (RTO¹⁵)**. Egyes területek képviselői, a szakmai ismeretek függvényében, a haderőnemektől, de zömében a *koblenzi* székhelyű, a nemzeti fegyverzeti igazgatónak alárendelt **Fegyverzeti Hivatal** állományából kerülnek ki.

A nemzeti fegyverzeti igazgatóság felépítése és működése „*mátrix*” rendszerű. Ez alatt azt kell érteni, hogy az egyes osztályok és azon belül az egyes személyek nem csak osztályon belül jogosultak eljárni, hanem közvetlenül fordulhatnak koordinációs és konzultációs céllal mindazokhoz, akiket a téma érint. Az új szervezet kialakításakor a cél az volt, hogy amennyire csak lehet, erősítsék a szervezetek, szakértők, koordinátorok autonómiáját és felelősségét.

¹³ TMD PG – Theatre Missile Project Group – Hadszíntéri Rakétavédelmi Tervezőcsoport.

¹⁴ AGS SC – Alliance Ground Surveillance Steering Committee - Szövetségi Szárazföldi Megfigyelő és Felderítő Irányító Bizottság.

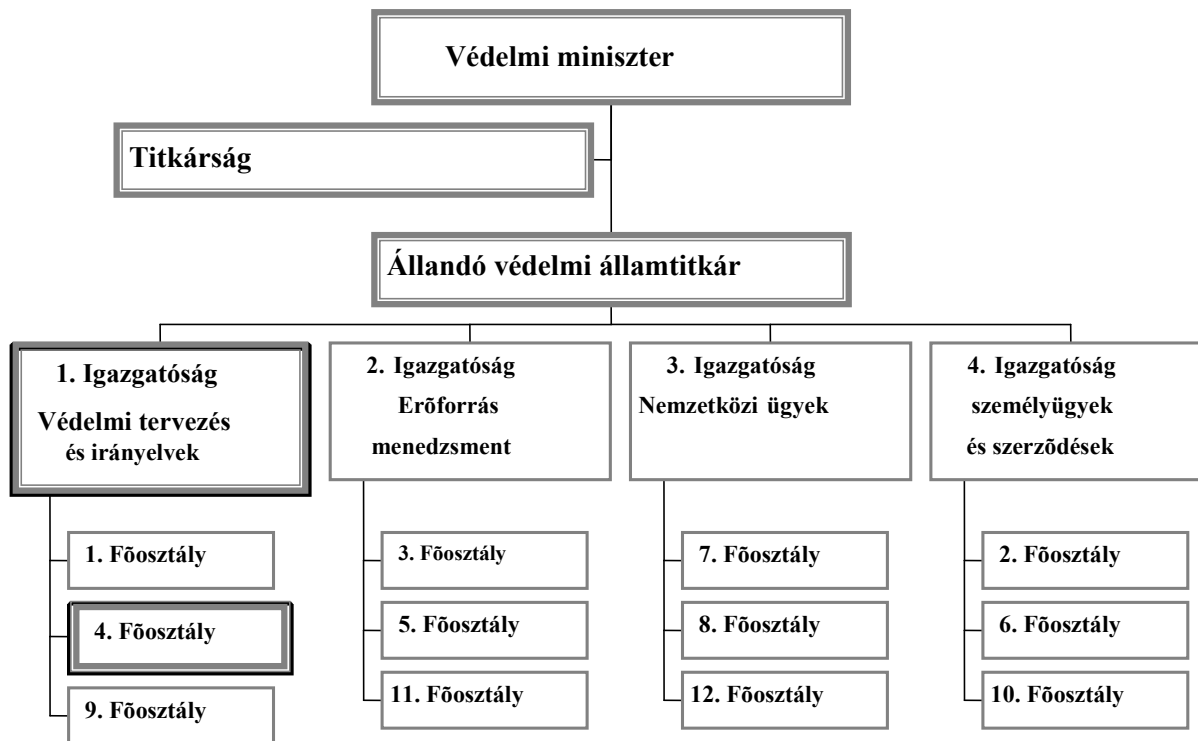
¹⁵ RTO – Research & Technology Organization – Kutatás és Technológia Szervezet.

A négy ország nemzeti fegyverzeti igazgatói feladatkörével kapcsolatos elemzések után ide kívánczna a tanulságok levonása, a magyar gyakorlattal való összehasonlítása. Ezt egy következő, most készülő írásomban tervezem közzé tenni.

Felhasznált irodalom: 1. www.sgd.difesa.it/organization.

A Dán Védelmi Minisztérium szervezeti felépítése

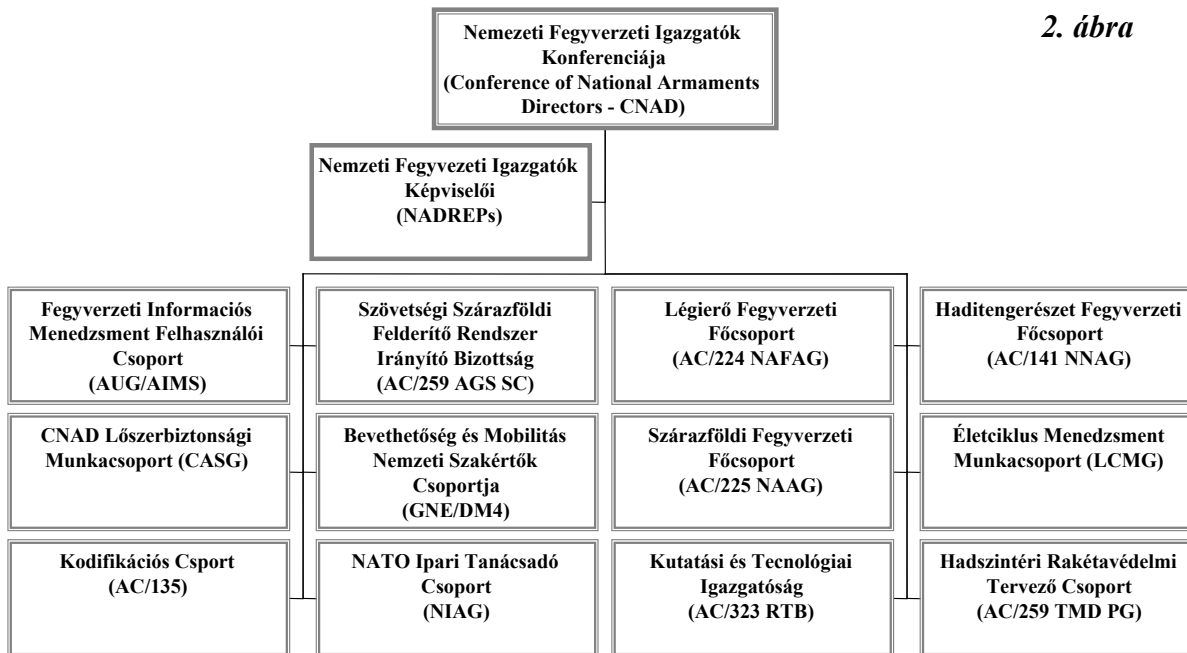
1. ábra

A CNAD felépítése

(Conference of National Armaments Directors - Nemzeti Fegyverzeti Igazgatók Konferenciája)

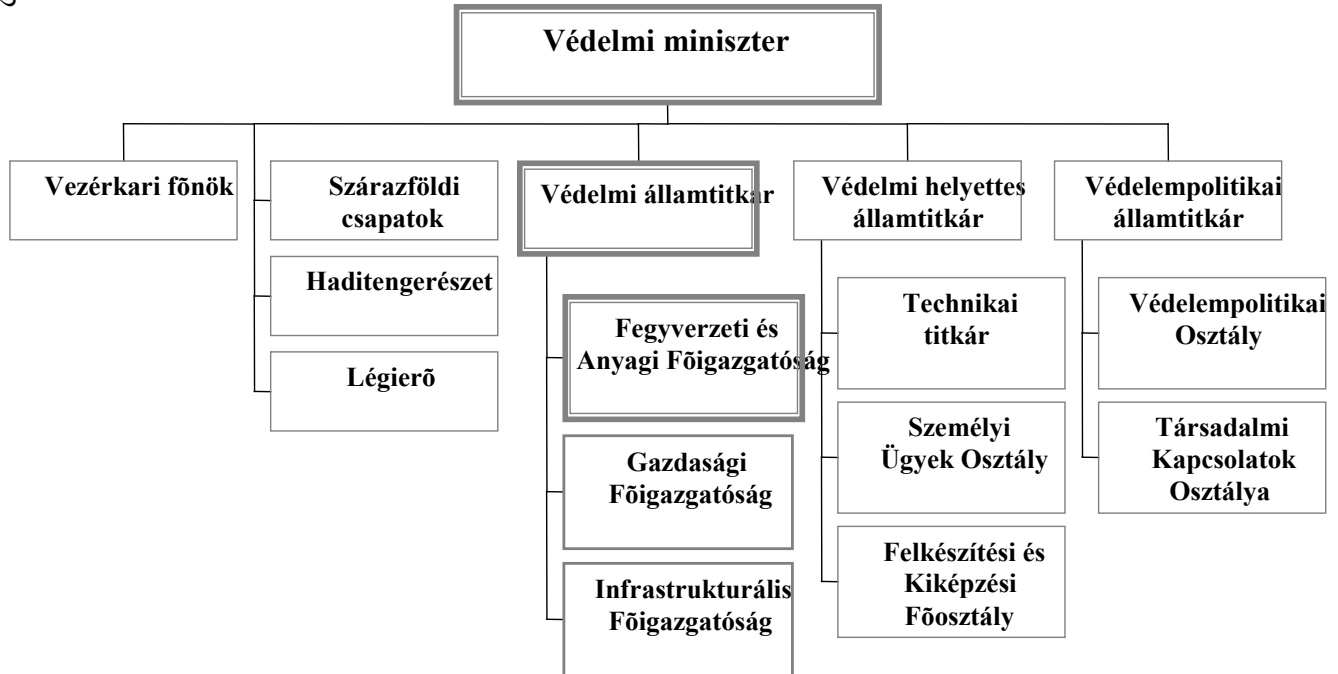
2. ábra

Megjegyzés: Az itt felsorolt bizottságok a CNAD főbizottságai. A főbizottságok alárendeltségében működnek a 2. szintű, azok alárendeltségében a 3. szintű bizottságok, munkacsoportok, összességében mintegy 220 különféle szintű bizottság.

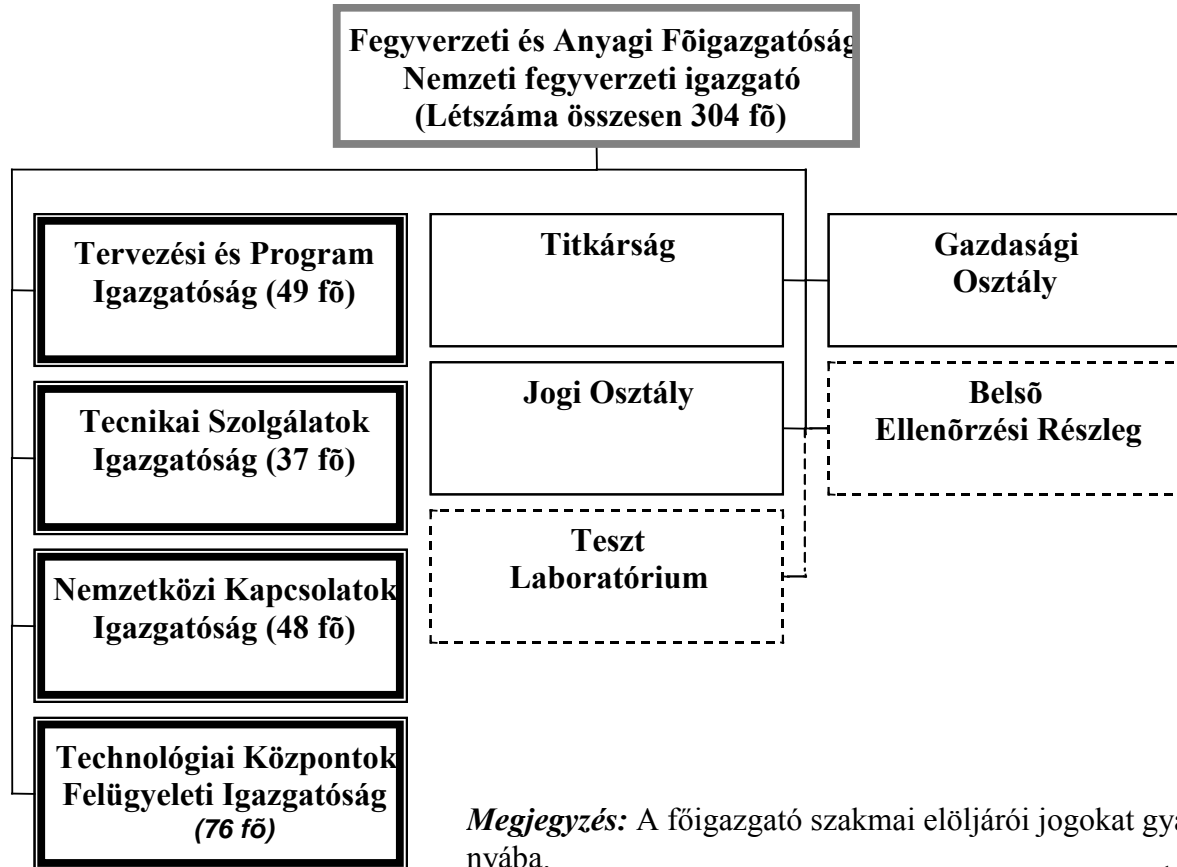
A Spanyol Védelmi Minisztérium szervezeti felépítése

3. ábra

Spanyol Védelmi Minisztérium Fegyverzeti és Anyagi Főigazgatóság

4. ábra

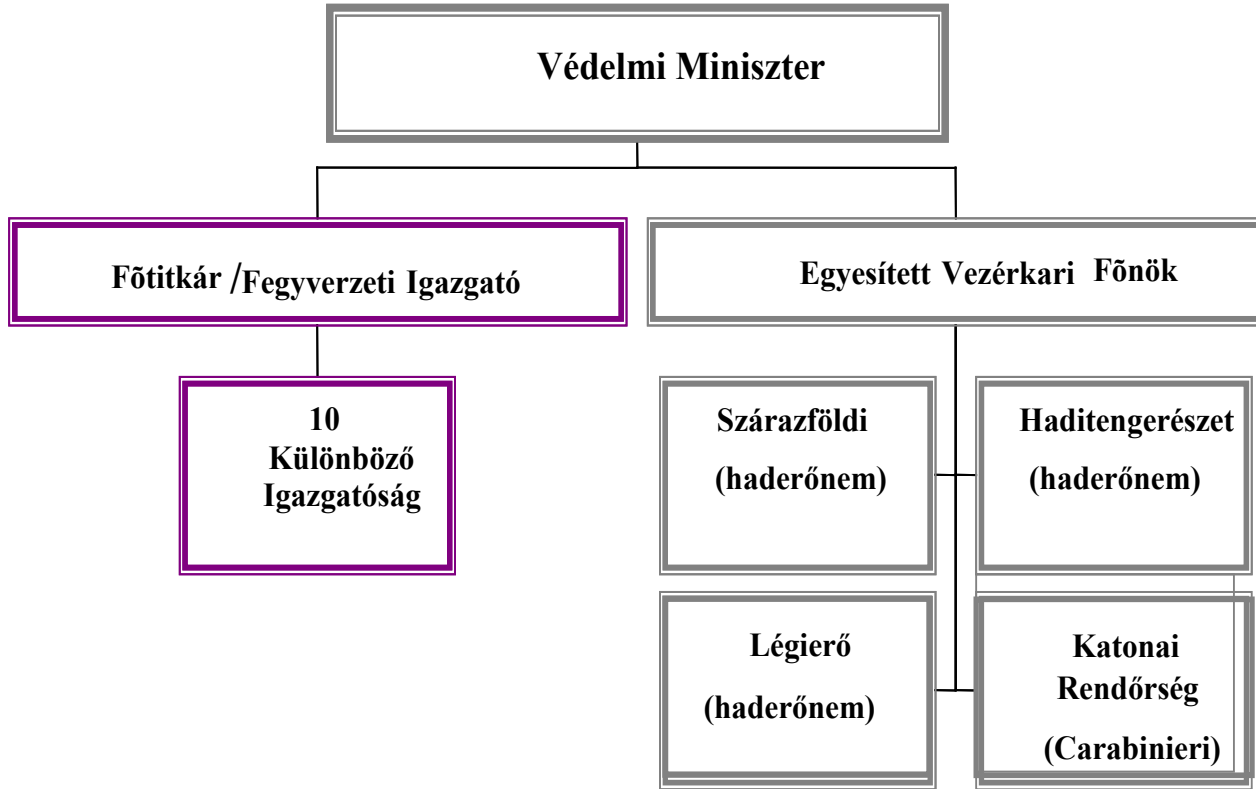

Megjegyzés: A főigazgató szakmai előjárói jogokat gyakorol a haderőnyomozásban.

Az Olasz Védelmi Minisztérium szervezeti felépítése

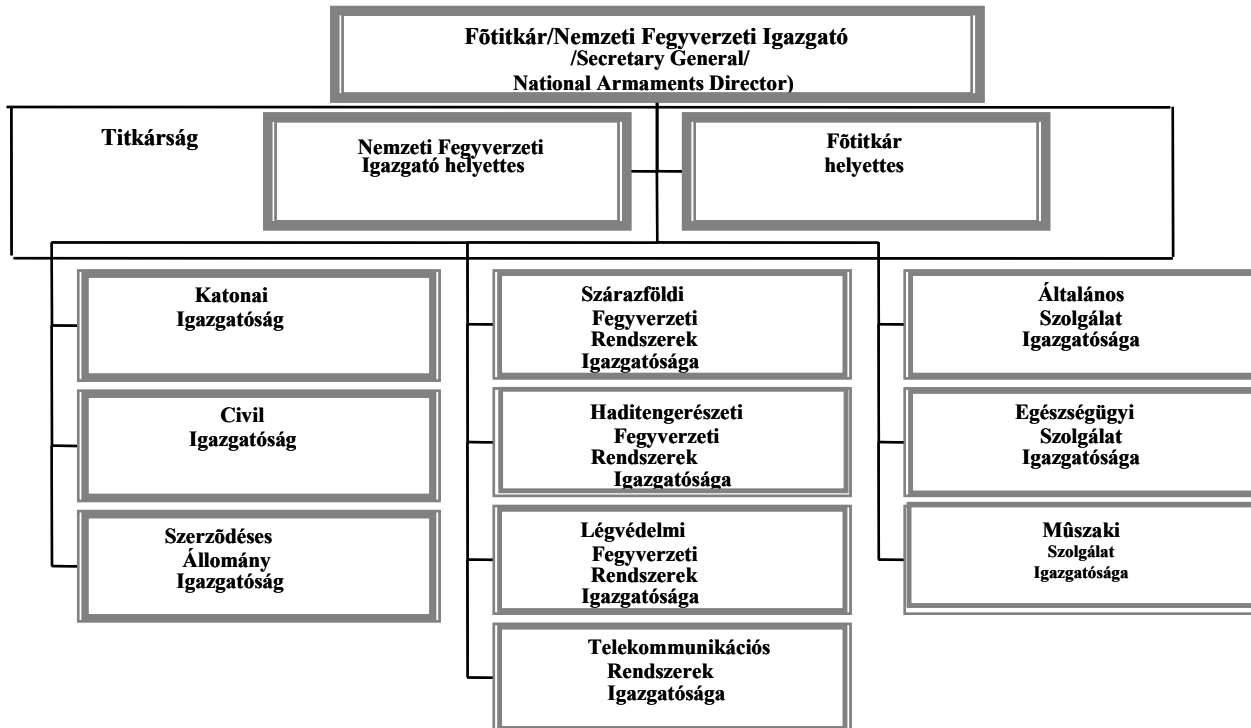
134

5. ábra

A Főtitkár/Nemzeti Fegyverzeti Igazgató alárendeltségébe tartozó szervezeti struktúra (Olaszország)

6. ábra

A Német Védelmi Minisztérium Fegyverzeti Tanácsa

7. ábra

136

